

vega zakona o narodnih šolah in naj se priznanje usposobljenosti poveri nadzorniku, kar se naj skuša s strani „Zaveze“ uveljaviti.

Posebni šolski uradni list.

Sprejet je bil predlog odseka, da naj bi za šolstvo pričel izhajati poseben uradni list, ki se naj tiska v slovenski tiskarni. „Zaveza“ naj predloži predlog Višjemu šolskemu svetu.

Znižana vožnja po železnicah.

Delegacija naroča „Zavezi“ naj deluje z vsemi sredstvi na to, da se znižanje vožnje — kot državnim uradnikom — čimprej uveljavi. (NB: Opozorjamo na „pisarno strokovnega tajništva“ v današnji številki.)

Zoper omejevanje osebne svobode.

Sprejeta je bila sledeča resolucija odseka: „Ministerialni odlok, ki prepoveduje sprejem učiteljev — gašistov v aktivno vojno službo in utesnjuje učiteljsvo in njegovo osebno svobodo, je v navzkrižju z zahtevo, da morajo biti javne službe vsem državljanom v jednaki meri dostopne ter sili na oni strani prizadevanje v stan, kojega more uspešno izvrševati le, kdor čuti za to poklic, na drugi strani pa jim zabranjuje dostop v stan, v kojem bi se lahko z velikim uspehom uveljavili, med tem ko bi bili šolstvu in sebi v balast.“

Izvedba te min. naredbe bi tedaj pomenila hud udarec po šolstvu in istotako po zasebni sreči in zadovoljnosti prizadetega. Učiteljsvo zahteva tedaj v interesu človečnosti in šolstva, da vlada omenjeno min. odredbo preklicuje in se tako ustreže načelu, da morajo biti vse javne službe vsakemu državljanu v jednaki meri dostopne.

Protest učiteljskega prota novemu uvajanju koruptivnih razmer.

Tov. Šmajdek je prečital odlok nekega okrajnega glavarja in pojasnil škandalozen slučaj, ki ga je zagrešil neki okrajni glavar na pram neki učiteljici, ki spominja popolnoma na vlado Susteršičeve dobe.

Sprejet je bil predlog, da učiteljsvo javno protestira proti takim slučajem, obsoja nekorektno postopanje s strani glavarstva in pozivlja „Zavezo“, naj stori vse korake, da se ponovni taki slučaj v novi dobi zatro že sedaj v kali. Ob poročilu o tem slučaju je za vlado med delegati in zborovalci veliko ogorčenje, da so pod sedanjno vlado taki slučaj sploh še možni. Srbski tovariši so ob poročilu tega slučaja zmajevali z glavo.

O tem izpregovorimo ob priliki še javno besedo.

Poročilo pedagoško-didaktičkega odseka.

Poročevalec tov. Pav. Fleré.

Reforma šolskih tiskovin.

Nekateri tovariši so že poslali vzorce za enotno uradovanje in enotne tiskovine. Iz večih poročil iz zadnjih štev. „Uč. Tov.“ je posneti, da bi bilo takih obrazcev še več dobiti. Obenem pa je znano, da se z isto zadevo bavi Višji šolski svet. Zato naj „Zaveza“ v „Uč. Tov.“ pozove vse one, ki imajo kakke tozadevne predloge ali kakke take vzorce, naj jih pošljejo do konca t. l. na „Zavezo“; ta jih zbere in odstopi Višjemu šolskemu svetu.

Sprejeto!

Za odpravo nemškega pouka.

„Zaveza“ se pozivlja naj stori vse korake, da ne nemščina tudi v višjeorganiziranih šolah kot neobvezni predmet odpravi. V novi svobodni državi naj bo konec našemu hlančevanju. Resolucija se sprejme. Vodstvo „Zaveze“ se poveri, naj stori po lastnem predvaru primerne korake, da se dotična naredba Viš. šol. sveta v kolikor se tiče samo nemškega pouka (Ur. list z dne 30. jan. 1919) razveljavi.

Enotne počitnice za vso Slovenijo. „Zaveza“ naj deluje pri Višjem šolskem svetu na to, da se uvedejo enotne počitnice za vso Slovenijo in sicer od 1. 7. do 31. 8. vsakega leta.

Poročilo časnikarsko-književnega odseka.

Sprejeto so bile tozadevne resolucije, ki smo jih priobčili v zadnji številki lista.

Poročilo odseka za reformo šolstva.

Tudi v tem oziru so bile sprejete resolucije in izvoljen odsek, kakor smo objavili to v zadnji številki.

Dopolnilne volitve v odseke.

Tov. Fleré poudarja, naj se pri volitvah ne ozira na zastopnike bivših kronovin, temveč naj pri izbiri pride v poštev le garancija, da bo izvoljeni v resnici delovali točno in marljivo pri potrebnem delu.

V odseke so bili izvoljeni sledeči tovariši in tovarišice:

Gospodarski odsek: Bernot I., Lapajne, Likozar, Pristovšek, Voglar.

Stanovsko-pol. odsek: Črnagoj, Lovšin, Mahkota, Stefančič, Šumer.

Pedagoško-didakt. odsek: Aichholzer, Baukart, Kmetova, Mehletova, Vendramin.

Časnikarsko-književni odsek: Dimnik, Gangl, Fleré, Mervič.

Predlogi in nasveti.

Tov. Lapajne je stavil sledeče predloge:

Trgovski tečaj na „Licelu“.

Najodločnejše se protestira, da se pri vsprejemu v ta tečaj zastopajo učiteljski kandidati drugega in tretjega letnika za absolventinjami osmega razreda in se zahteva, da se tozadevni sprejemni pogoji izpremenijo.

„Dom in Svet“.

Delegacija protestira, da bi se naš stan blati v listu, ki zasleduje kulturna stremeljenja slovenskega naroda, kakor se to vrši v zadnjih številkah „Dom in Sveta“.

Vnanji pozdravi.

Zagreb. 4. 9. 1919: Bratski pozdrav Slovenima i Srbima. Naprej zastava Slave! Za „Zavezo“ Trstenjak.

Sarajevo. 4. 9. 1919: Srdačno pozdravljamo odlično zborovanje i želimo svaku sreću u radu na narodnom sloju i jedinstvu. Za „Zavezo“ učiteljskih društava u Bosni i Hercegovini! Predsednik Lazarević, tajnik Blazeković.

* Protestna vloga z opisom slučaja je že odposlana ne merodajno mesto. Op. uredn.

Chrudimí, 27. 8. 1919: Čehoslovaška: Najsrdačnejši pozdrav vsemu učiteljskemu slovenskemu. Jsem poteščen, že svobodné republiky Československé mohou pozdraviti svobodné učitelstvo slovenské. Tešme se z toho, že nebude již mořiti ani Vaše ani naše školství mára klerikální a drah byrokratického zákonska. Nyní očekáváme, že njen náš, ob i Váš národ svrhne se sebe klerikální jámo fimske, právě tak jako svrhlo byrokratické jámo zákonské. Až to se stane, bude naše slovenské národy opravdu pokrokovými a zavládne u nás a mezi námi láska, štěstí a blahobyt.

Vášemu pokrokovému učiteljskemu Jihoslovenskému z plna srdece volá „Živeli“!

Adolf Šustr, m. p.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Poziv predsednikom okrajnih učiteljskih društev.

Vse predsednike in odbornike okrajnih društev opozorjamo na sklepe delegacije glede obravnave načrta novega zakona o narodnih šolah, ki smo jih priobčili v zadnji številki „Uč. Tov.“

Predsedniki naj takoj ukrenejo, da prevzame kak član društva referat o izpreminjavalnih predlogih k zakonu, in da temu pošljejo vsi člani svoje izpreminjavalne predloge. Isti naj jih uredi in vpošlje „Zavezi“. Kjer je le mogoče, naj se sklče v to svrhu posebno zborovanje pri okrajnih društvih.

Pri izpremembi zakona je dolžan vsak učitelj in učiteljica sodelovati, zato je vsi na delo!

Društvene vesti.

+ Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj zboruje dne 9. oktobra t. l. v Kranju ob 2. uri popoldne v prostorih ljudske šole. Dnevni red se priobči še pravočasno pozneje.

+ Učiteljsko društvo za borovelski okraj vabi vse učitelje in učiteljice na jesensko zborovanje, ki se vrši v četrtek, dne 25. septembra t. l. ob 2. uri popoldne v prostorih ljudske šole v Ločah ob Baškem jezeru.

Dnevni red:

1. Poročilo društvenega vodstva.
2. Odobrenje zapisnika ustanovnega zbora.
3. Poročilo o delegacijskem zborovanju zaveze. (Poroča tovariš Zdravko Kovač.)
4. Volitev treh zastopnikov v učiteljski svet. (Poroča Zdravko Kovač.)
5. Volitev treh zastopnikov učiteljskega v okr. šolski svet. (Poroča predsednik.)
6. Vreditev blagajne (pobiranje članarine.)
7. Predlogi in nasveti.

Tovarišice) borovelskega sodnega okraja se odpelejo z jutranjim vlakom proti Podrožici in od tam proti Baškemu jezeru do postaje Bače, kjer je sestanek ob 11. uri. Na to si ogledamo Baško jezero in od tam idemo h kosilu v Loče, ki bo v gostilni pri Ressmann-u ob 1. uri popoldne.

Kosilo stane 7 K. Vsak udeleženec naj se najkasneje do nedelje, 21. t. m. prihlavi šolskemu vodstvu v Ločah.

Zborovanje se vrši točno ob 2. uri popoldne. Tovarišice) onostran Drave in roškega sodnega okraja, ki ne pridejo z vlakom, vlijudo vabimo na sestanek na kolodvoru, ako ne, prav gotovo ob 2. uri pri zborovanju. Tajnik: Fr. Pavletič.

+ Učiteljsko društvo za pol. okraj Ljutomer. Učit. društvo za pol. okraj Ljutomer je zborovalo dne 21. avgusta 1919 v Ljutomeru. V telovadnici ljutomerske šole se je zbralo veliko število društvenih članov in mnogo gostov učiteljev in neučiteljev. Tov. predsednik je prisrčno pozdravil vse.

Prva točka dnevnega reda je bila zborovanje slavnosten značaj. Društvo je poklonilo svojemu častnemu članu, bivšemu mnogozaslужnemu predsedniku, kot viden znak hvalečnosti, diplomu izdelano od akad. slikarja Košarja. Tov. Tomažič se prisrčno zahvali za častno oddlikovanje in sprejme tudi čestitke ormož. učit. društva. Zadnji zapisnik se odobri. Nato se preide k dopisom. Sprejeta je bila resolucija glede vstetja službenih let onim tovarišem, ki vsled voljnih razmer niso mogli pravočasno napraviti usposobljenostnega izpita.

Sklene se vpeljati v vse šole tuk. okraja Widrovo „Moje prvo berilo“.

Med drugimi predlogi so bili sprejeti sledeči:

1. Učiteljem — voditeljem šol, naj se s ozirni na njih delo funkcijnska doklada zviša sorazmerno s plačo.
2. Za šolstvo naj bi izhajal poseben uradni list.
3. Društvo pozivlja merodajne faktorje naj skrbje, da se v najkrajšem času izdajo nove čitanke, da bo mogoče čimprej odpraviti iz narodnih šol stare z avstrijskim duhom prepojene šolske knjige.

4. V okrajih, kjer so vpeljane jesenske počitnice, naj se prestavijo iste na poletje.

5. Tov. Cvetko nasvetuje, da bi vsa šolska vodstva pravočasno naročila zvezke pri „Učiteljski tiskarni“, tako da bi tudi v tem oziru vladala na šolah enotnost.

6. Priporočila učiteljskemu naj našemu po hujškalni zapeljavnemu obnejuju ljudstvu pri vsaki priliki pojasnjuje in mu vceplja jugoslovansko idejo.

Delegatom za Zavezo zborovanje v Ljubljani so bili izvoljeni: Tov. Ivanjšič — Sv. Jurij; tov. Mikl — Stara cesta; tov. Mahorčičeva — Kapela.

Na predlog tov. Ivanjšiča, naj bi se vršila zborovanja pogostejše in vsakokrat s poučnim predavanjem, se sklene, da se snidem prihodnje leto poleti vsak mesec v zimskem času pa vsak drugi mesec.

Iz Jugoslavije.

— V časten spomin bivšemu c. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku za Ljubljano — Lavtižarju. Iz zapisov viteza Kaltenegegra — dobesedno: „Wie der Schulinspektor Lavtižar brevi manu mitgeteilt hat, kennen die Schüler der V. Klasse der I. städt. Volksschule (Lehrer Ambrožič) und der VI. Klasse der IV. städt. Volksschule (Lehrer Likar) die österreichische Volkshymne nicht. — Ein Bericht wird gewärtigt. Kaltenegger m. p.“

— Draginjske doklade in nepreskrbljeni otroci. „Jugoslavija“ z dne 13. tm.

piše: Belgrajska vlada, odnosno nje finančni minister je nakazal novo draginjsko doklado za ženo 90 K in za vsakega nepreskrbljenega otroka po 90 K mesечно. Pamet sama pove, da je smatrati sieheri otrok, pa naj si bo star 10 ali 20 let, če si sam nic ne zasluži in je od staršev vzdrževan, šteti med nepreskrbljene. So pa gospodje, ki hočejo biti sieherji in juristi ob enem, tako pri vladi, višjem šolskem svetu (in seveda tudi drugod!) in ki trde, da otrok, ki je 18, 20 ali 22 let star, pa nima službe ali drugega posla, vse jedno šteti med »preskrbljene«. Iaki nazori so seveda enostavno neumni, a ker so jih pri odmerjanju nove draginjske doklade hoteli nekateri ljudje uveljaviti, a so se osmešili svetujem siehernemu, tako prikrajšanemu upravičencu, da nastopi pri najvišji instanci. v Jugoslaviji ne bomo trpeli avstrij-skih »štreberjev!«

— Ubogi vpehani uradni šime! Clovek je upal, da je poginila ta zvesta avstrijska zver (zoologi, ne zgrajajte se!) in se umaknila iskrenu sarcu, na kojem nam je prinesel junaski krajevci Marko mlado svobodo. A giej ga ziomka, kar se ti pojavi smel in pripeje iz davne preteklosti zaprasen akt, katerega vsebina je nad vse zanimiva. L. 1917. majnika meseca je vložil nas tovariš prošnjo za podporo, ki jo je podeljevala komisija za prezivljanje vpo-klicanim vojakom. Uciteljem vojakom je bilo izplačati podporo glasom min. odloka z dne 16. V. 17., št. 295 od XVII. dež. orambe. Kljub temu je ležala prošnja pri nekem glavarstvu do avgusta 1918 nerešena. Sele na posredovanje drž. posl. g. dr. Ravniharja so izplačali učiteljevi zeni končno podporo, kar je bilo tik pred poimom.

Dne 2. 9. 19 pa dobi učiteljeva žena rešitev svoje v maju 1917 (1) vlozene prošnje, da se prošnja ne ugodi, ker ita... Okrajna komisija je rabila za rešitev prošnje torej samo 28 mesecev in se je slednjč se nesmrtno blamirala. Odpravimo birokratizem!

— Meščanske šole v Sloveniji. Imenovanja na seji višjega šolskega sveta dne 12. t. m.: I. deška v Ljubljani: Luka Jelenc (ravnatelj), Janko Orožen, Anton Dragan, Janko Blagajne, Alojzij Novak; II. deška v Ljubljani: Josip Bezlaj (ravnatelj), Pavel Kunaver, Ivan, Kunc, Fran Pristovšek; I. dekliška v Ljubljani: Franja Zemmetova (ravnateljica), Marija Arzelinova, Marija Palmetova, Marija Mehletova, Ana Ojstriževa, Marija Sodnikova, Klotilda Waschetova, Marija Meškova; II. dekliška v Ljubljani: Albina Golobova (ravnateljica), Ivanka Kalinova, Marija Ramovčeva, Marija Novakova; Tržič: Albin Lajovic (ravnatelj), Marija Kmetova, Alojzij Skorpik; R. ibnica: Anton Mervic (ravnatelj), Fran Samec; Ptuj-deška: Dragotin Kveder (ravnatelj), Fran Cilenšek; Ptuj-dekliška: Irma Scheligova (ravnateljica), Alojzija Komutova, Marija Voršičeva, Iva Kobalova, Ljudmila Janežičeva; Ljutomer: Jan Baukart (ravnatelj), Alojzij Bajec; Zalec: Josip Bernot (ravnatelj), Franc Likar, Melhior Rismal, Janko Korže; Celje-deška: Beno Serajnik (ravnatelj), Ivan Cernej, Franc Hribarnik, Ferdo Sentjurc, Alojzij Poljšak; Celje-dekliška: Josip Brinar (ravnatelj), Gvi-don Klier, Elza Proftova, Olga Lobarjeva, Ana Zupančičeva, Marija Kernova, Miha Plohlava; Maribor-deška: Dragotin Humeč (ravnatelj), Gustav Silik, Milan Vanda, Josip Poljanec, Slavoj Dimnik, Josip Rekmán, Alfred Fröhlich, Maks Kovač, Franc Skof, Franc Ferjančič; Maribor-dekliška I.: Leopolda Korišičeva (ravnateljica), Emilija Makarovičeva, Ida Kisevetrova, Marija Schneiderjeva, Tereza Koserjeva, Avgusta Fontana, Rožica Bajtova, Angela Sobolka, Marija Rožmanova; Maribor-dekliška II.: Antonija Štupca (ravnateljica), Zora Klavžarjeva, Ana Pečornikova, Jelena Levstikova.

— Mestna-meščanska; osnovna-naroda šola. Zakoski osnutek o preustroju našega šolstva nam daje povod, da razmišljamo tudi o nazivanju naših šol. Za »meščanske« šole je slovenska anketa za preosnovno šolstva menda nasvetovala iz raz »strokovna« šola, a zakonski osnutek je ostal pri dosedanjem nazivanju »meščanska« (gradjanska) šola. Dasi izraz »meščanska« šola ni točen glede pristojnosti učencev, niti glede krajev, kjer se nahajajo te šole, vendar pa se mi zdi, da je le še bolj priporočljiv kakor pa ime »strokovna« šola; zakaj izraz »strokovna« šola daje nehoti misliti na razne trgovske, rudarske, obrtne i. dr. slične šole, v katerih se res poučuje za določene stroke, a meščanska šola ima še značaj obče izobraževalne šole, ki pripravlja za razne stanove in razne druge šole, ne pa za strogo očitane panoge javnega življenja! Ako se v zakonu ohrani izraz »meščanska«

šola, ne bo pa nikakor več kazalo, da napram javosti prepogosto rabimo nazivanje »mestna« šola za iste ljudske in druge šole, kojih poslopja so last mestne občine. To prinaša v javnem življenju sila neprijetne zamenjave, zakaj izraza »mestni« in »meščanski« sta si tako slična, da celo pismonoše, ki so sicer zelo izurjeni v čitanju naslovov, vendarie dostavljajo posiljatve — celo važne! — napačnim prejemnikom. V nemščini take zmote niso tako lahko mogoče, ker sta besedi »stad-tische« in »Burger-« izpeljani iz razlicnih korenov. Pa tudi v stvarnem oziru ne vem zakaj naj bi imeli »mestne« šole, ce pa ne poznamo ne »trških« in »vaških« šol. Zdi se mi, da to označevanje še precej spominja svoječasnih mestnih patricijev, in razlikovanje mestni, pa trški in vaški učitelj tudi nic kaj prav ne sodi v današnje demokratsko dobo! — Zakonski osnutek se je za označevanje vsega nižjega šolstva oprijel izraza »narodne« šole, ki bi obsežale: 1. otroška zabavišča, 2. osnovne šole, 3. nadaljevalne šole in 4. meščanske šole. Ozanacba »narodne« šole kot najširši pojem bi bil odslej v uporabi v raznih zakonskih določbah, uradnih poročilih itd., a v vsakdanjem obcevanju, v ljudski govorici pa bi se morali oprijeti novega izraza »narodne« šole pri nas že precej udomačen — ponekod v zavednih občinah se že celo licno bere na procesju šolskim stavb — zato se mi zdi primernejše, ako bi predlagane oznacbe za nižje šolstvo zamenjali takole: osnovne šole delimo na otroška zabavišča, narodne šole, nadaljevalne šole in meščanske šole. — Os.

— Višji šolski svet v Ljubljani opozorjamo na sklep deželne vlade za Slove-nijo, s katerim se uvršča Ljubljana v I. razred aktivitetnih doklad. Istotako je sprejet sedaj nacrt naredbe za mesto Maribor. Sklep za Ljubljano je bil napravljen pred kakimi 6. meseci, vendar ni delezno ljubljansko učiteljsvo do danes aktivitetnih doklad I. razreda. Pricakujemo, da Višji šolski svet zadevo takoj postavi in uredi; kajti draginja narasca, število ljublj. prebivalstva tudi.

— Sklepni razredi na ljudskih šolah v Ljubljani. Za mladino, ki je dovršila peti razred ljudske šole le z zadostnim vspehom in ki vsled tega ne more biti vsprejeta v I. razred kake meščanske šole, ustanove se na ljudskih šolah v Ljubljani sestri razredi kot sklepni razredi, ki v njih počakajo otroci zakonite starosti, da lahko dobe odpustnice. Takšni razredi se otvoro: na I. mestni deški ljudski šoli za to šolo, to ter za šišensko deško ljudsko in za IV. mestno deško ljudsko šolo; na II. mestni deški ljudski šoli za to šolo in pa za III. in IV. mestno deško ljudsko šolo; na I. mestni dekliški ljudski šoli za to šolo in pa za dekliško ljudsko šolo v Spodnji Siski.

— Meščanske šole v Ljubljani. Letos se otvoré v Ljubljani nanovo štiri meščanske šole in sicer dve deski in pa dve dekliški. Jedna deška bo nastanjena v poslopju IV. mestne deške šole na Prulah, jedna pa v šolskem poslopju v Spodnji Siski; jedna dekliška v šolskem poslopju na Sv. Jakoba trgu št. 1, druga pa v šolskem poslopju v Spodnji Siski. — Vpisovanje na »pomožni šoli« bo v torek 23. t. m. pop. ob 2. uri v poslopju II. mestne šole na Cvojsvi cesti.

— Nove šolske knjige. Višji šol. svet je odobril učne knjige: »Trgovsko računstvo za trg. nadaljevalne šole in pripravljalne razrede na dvorazr. trgovskih šolah, I. in II. del«, ter »Trgovsko računstvo za dvorazredne trg. šole, I. del«, ki jih je spisal prof. Albert Sič.

— Nova šolska knjiga. Poverjeništvu za uk je z odlokom z dne 28. avgusta t. l. št. 3908 odobrilo učno knjigo »Brinar Josip, Citanka za meščanske šole, I. del«. Knjiga izide v povsem predelanem izdanju čez nekaj tednov v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

»Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks.« Od 20. jan. 19., od 173 smrtnega slučaja H. Steindorferja so sledeči trije novi smrtni slučaj za vplačati pri društvu: 5. apr. t. l. K. Schmidt, vod. v Mariboru, 25. jul. A. Hofer, uč. v Mariboru, 22. avg. F. Diwisch, naduč. žena. Društvo opozarja člane, da vpošljejo čimprej znesek 6 K. Opozorjamo na to učiteljsvo, ki je še včlanjeno pri imenovanem društvu.

Književnost in umetnost.

Nova knjiga o zgodovini jugoslovana. V prihodnjih dneh izide v založbi Tiskovne zadruge v Ljubljani, Anton Melikova, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Knjiga je namenjena onim, ki se hočejo obširneje poučiti o naši preteklosti in obravnava jugoslovansko zgodovino enotno in ne ločeno po plemenih. Jako okusno opremljena knjiga bo veljala 10 K,

po pošti 80 v. več. Naročila sprejema že sedaj tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ul. 6.

Edmond de Goncourt: »Dekle Eliza«. Preložil Pastuškin. V Ljubljani, 1919. Izdala in založila Tiskovna zadruga. — Cena brošurani knjigi 7 K, vezani 9 K 50 vin. Drugi zvezek Prevodne knjižice (I. zvezek: Besi), Tiskovne zadruge, prinaša pretresajoči roman deklice Elize, hčerke babice iz pariškega predmestja. V blestem slogu opisuje pisatelj v prvem delu povesti, kako in zakaj je postala Eliza radi razmer, v katerih je zrasla počestnica-vlačuga in nazadnje zločinka. Zaradi umora svojega ljubimca obsojena na smrt, a pomiloscena v do smrtne ječe, živi v drugem delu romana bedno življenje v kazni-nici, kjer počasi duševno in telesno umira, dokler ne izdahne. Prepričani smo, da bo naša »Dekle Eliza« obilo citirana, jo toplo priporočamo. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ul. 6.

Ljubljanski člani Slovenske Šolske Matice naj pošljejo po publikacije za l. 1918-19 k poverjeniku Jakobu Dimniku na l. m. solo v Komenskega ulici.

Slovenska Šolska Matica. Zaradi draginje, ki je nastala v tiskarski obrti, smo morali povišati članarino na letnih 10 K. Iz istega vzroka smo povišali tudi ceno knjigam, ki jih je izdala in založila Slovenska Šolska Matica, za 100 odstotkov, le Letopisom smo pridržali prvotno ceno. Ceno prejšnjim celotnim letnikom smo določili na 10 kron za člane in na 12 kron pa za nečlane. Člani Hrvatske Šolske Matice morajo plačati odtisov celotno članarino, oziroma določeno ceno; tako tudi člani, ki ročajo posamezne prejšnje knjige (sno-piše itd.) Učiteljski knjižnici plačajo za celotne letnike 5 kron, za posamezne prejšnje knji-ghe pa polovico prodajne cene. Publikacije za l. 1919 bodo izšle o Božiču; zato prosimo p. n. poverjenike, da takoj začno z nabiranjem članov. »Ukoslovje« II. del je že dotiskan, Letopis je v delu v tiskarni in za tretjo knjigo je pa tudi že pripravljen rokopis. Torej, le hitro na delo!

Polemika.

Poziv v pokoj!

Dopis, ki odobrava češki vzorec je napravil mnogo hude krvi. Proti dopisu smo prejeli mnogo dolgih poročil, ki se vsa izjavljajo proti takemu postopanju pri nas. Preveč bi obremenili list, če bi prinesli vsa poročila popolna. Iz vseh poročil posnemamo torej samo one odstavke, ki navajajo gole argumente proti enakemu postopanju pri nas. Vse komentarje izpuščamo, ker se nam zde nepotrebni in ker govore navajana dejstva dovolj jasno za vsakogar.

Glas starejših je sledeč:

Delijo se v tri dele, in sicer:

1. Take, ki že komaj čakajo na upoko-jitev, ker so jo zaslužili in so potrebni po-čitka, ali pa nimajo več veselja do stanu radi slabih izkušenj.

2. So taki, ki so že potrebni več ali manj počitka, pa jih veže še ta ali oni obzira na šolo ali svojce. Borili so se vse svoje žive dni s pomanjkanjem, stanje se jim je sedaj nekoliko izboljšalo in bi še nekaj časa delali radi pomanjkanja učiteljstva.

3. So oni, mogoče še čili, ki so delali vse svoje življenje za narod, služijo rade-voljno iz ljubezni do poklica in mladine, vesele se sadu, ki ga vidijo sedaj dozore-vati in hočejo po svojih močeh pomagati narodni šoli na noge; darovati hočejo po-klicu, mladini in domovini še svoje posled-nje moči.

Na ta mesta naj pridejo čeravno samo posredno, tretjeletniki. Primerjajte »zrelega« z nezrelim in nerodnim začetni-kom, ki lovi in hlasta za izrazi, ter gleda na uro, kedaj ga bo rešil zvonec! Starej-šim pa je dan in vsaka ura prekratka.

Kdo je zrel za pokoj? — Star sem 60 let, služim 42 let, sem nameščen na pet-razrednici in sem kot šol. voditelj pouče-val med vojno tri leta v 5. razredu. Med tem sem mnogo tednov supiral tovariša-vojaka v 4. in obolelo tovarišico po nekaj ur na teden v 1. razredu. Med vojno sem dodal 5000 K od svojega, od ust pritrpane-ga prihranka (zavarovalnino) za vzgojo in druge potrebščine otrok. Sedaj z vsemi dokladami životarim, kakor pač životari tovariš, ki mora vsak dan nasititi šest že-lodcev in šesterim osebam skrbeti za obleko in obutev. —

Ako stopim sedaj v pokoj, izgubim stanovanje, veliki vrt in vojno-draginska doklada se mi izdatno zniža.

Učiteljev primanjkuje. Premurje, slov. Koroško, druge obmejne šole, šole po mestih, vse to zahteva dobrega nadomestka za odstavljene. Slišimo tudi, da pojde precej tovarišev v Srbijo. Prekija se bo izpraznila, petrazrednice se bodo skrčile v tri-celo v dvorazrednice radi

Premurja. Na nekaterih šolah je še danes komaj po ena učna oseba; so celo šole brez učiteljev. Vseposvoda je veliko po-manjkanje, katero hočejo omejiti celo s tretjeletniki, z napol izvežbanim materi-jalom. Vabijo k učiteljstvu gimnazijce, re-alce — itd. da zamaše vrzeli.

To so stvarni in vpoštevanja vredni razlogi, ki jih navajajo oni, ki se ne stri-njajo z mnenjem dopisnika. Pristaviti mo-ramo le še toliko, da vladajo v Čehoslo-vaški republiki drugačne razmere kakor pri nas. Tam je učiteljstva dovolj in lahko izvajajo konsekvence v tem pogledu, ker šolstvo in narodna stvar pri tem ne trpi. Za slovenski narod in za naše razmere bi pa pomenilo izvajanje takega odloka ob-čuten udarec narodnemu šolstvu. Samo na bivšem Kranjskem bi prišlo po taki od-redbi 96 učnih oseb v postev, vsega vkup pa gotovo okrog 300. Kje vsemu nadomestilo za to? To je najstvarnejši razlog, iz katerega upokojitve ni pripo-ročati.

Izoginiti se pa ne moremo tudi razlo-gu, ki ga navajajo nekateri dopisniki tov. kot vzrok, da ne gredo v pokoj namreč: ker imajo potem manjše draginske do-klade.

To je vprašanje s katerim so se mno-go pečali že naši vpokojeni tovariši. Za nje je to vprašanje važno, ker direktno trpe zaradi take določbe. Ni pa naša njih zahteva po izenačenju in izboljšanju pra-vega odmeva v javnosti, ker si vsakdo misli, da je še daleč do vpokojitve in vsled tega ne polaga prave važnosti na pokoj-ninske določbe in odredbe zakonov. Pač pa občuti že to socialno krivično določbo in odmero oni, ki stoji na pragu v pokoj.

Opozoriti smo morali posebej na to vprašanje, in moramo poudarjati, da po-kojninske določbe niso le zadeva naših vpokojencev, temveč so tudi za nas ena-ko važna vprašanja dokler smo aktivni.

Naše stališče je, da učitelji, ki gredo v pokoj ne prenehajo s tem biti naši stanov-ski tovariši in se imamo za njih težnje enako potezati kakor za one pri katerih smo direktno že sedaj prizadeti. Tembolj vidimo upravičenost tega v gori navede-nih razlogih.

Posebno pa moramo gledati, da v no-vih določilih zakona odpravimo te nedo-statke.

S tem smo dali pravico do besede vsem strankam vseh naziranj in predla-gamo o tem vprašanju — konec debate.

Iz strokovnega tajništva Zaveze.

Železniške vozne ugodnosti za učiteljstvo.
A. Državne železnice.

Stalnih legitimacij državna železnica ne izdaje in jih je celo odvzela vsem dosedanjim upravičen-cem, tako da faktično danes ne uživa noben dr-žavni uradnik kake stalne vozne ugodnosti na dr-žavni železnici. Posrečilo se pa je, na našo vlogo na železn. ministerstvo v Beogradu dobiti vozno ugodnost in sicer polovično vozno na progah državne železnice iz Ljubljane—Zagreb—Sarajevo—Beograd. (Velja poljubno za II. ali III. razred.) To dovoljenje je izdano za 100 članov »Zaveze«. Kot legitimacije služijo članske izkaznice »Zave-ze«, ki smo jih dali tiskati v to svrhu in so sedaj na razpolago pri strokovnem tajništvu. Res je prišlo dovoljenje iz Beograda nekoliko »post festum«, ker je že konec počitnic, vsaj na bivšem Kranjskem, toda ker ni omejena na nikak termin, traja tako dolgo, dokler niso izkaznice porabljene, torej ev. še za drugo leto. Izkaznice se izdajajo le za daljše proge, veljajo za enkratno vožnjo tja in nazaj. Kdor želi, da se mu izkaznica dopolnje po pošti, naj točno navede ime in službeni kraj, da se vstavi v izkaznico. Za izkaznice je plačati 1 K za tiskar-niške stroške. Glede potovanja naj se tovariši in tovarišice medsebojno dogovore, ali potujejo po-samezno ali v skupinah. Za izkaznico naj se ogla-sijo le dotični, ki jo v resnici uporabijo. V pisarni bomo vodili natančen seznam.

B. Južne železnice.

V 144. številki Uradnega lista z dne 11. sept. 1919 (splošno važna za učiteljstvo, opozarjamo!) je objavljen šolski zakon sprejet v 51. redni seji narodnega predstavništva dne 9. julija 1919. — Člen 33. zakona o narodnih šolah se izpremenjen glasi: Stalni učitelji (učiteljice) so državni uradniki. S tem smo torej tudi naslovno priznani kot dr-žavni uradniki. Poleg plač, ki jih imamo sedaj popolnoma zjednačene z državnimi uradniki, smo deležni tudi ostalih pravic. Strokovni tajnik je takoj interveniral glede voznih ugodnosti pri rav-nateljstvu južne železnice, ki nam je to v principu takoj priznalo. Glede pogojev sledeče: Kdor re-flektira na stalno uradniško legitimacijo, naj piše na »obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljub-ljani (Administ. oddelk)« za tozadevno tiskovino, ki je iz nje vse nadaljnje razvidno. Priložiti je znanke za odgovor. Ugodnost velja za vožnjo v višjem razredu proti plačilu nižjega, torej v I. razr. se plača II. razred, vožnja v II. razr. proti plačilu III. razr. in vožnja v III. razr. za polovico II. razr. — Končno še opozarjam, da stane kolektivna za vsako kalendarsko leto 13 K. Kdor se torej ne misli mnogo voziti to leto, naj vloži šele nov, ali dec. za bodoče leto.

C. Vozna udobnost za šolarje in svrhu obiska šole. »Zaveza« je napravila tudi tozadevno vlogo na ministrstvo saobračaja in je prejela sledečo rešitev:*)

Št. 1446/VI.

Ljubljana, dne 5. septembra 1919.

Po nalogu ministrstva saobračaja se Vam na Vaš dopis na imenovano ministrstvo z dne 29. ju-

*) Vsa eventualna pojasnila k odloku dajejo tudi postajna načelstva.

lija t. l., št. 578, naznanja, da uživajo v smislu osebne tarife za področje ljubljanskega ravnatelj-siva II. del, šolarji in svrhu obiska šole, sledečo vozno udobnost:

1. Učencem obojega spola vseh javnih šol (tudi trgovskih, kmetijskih in nadaljevalnih) izdajajo se proti tozadevnim izkaznicam za vožnje do 50 km od postaje bivališča do postaje šolskega okraja in obratno, vozovnice v svrhu obiska šole za polo-vično ceno za osebne in mešane vlake.

2. Ista udobnost velja tudi za učence, ki se pri-četkom tedna peljejo v šolski kraj, čez teden tam-kaj stanujejo in le ob nedeljah bivajo pri starših oziroma rediteljih.

3. Izkaznice (neizpolnjene) prodajajo osebne blagajne po 10 vinarjev komad.

Iste predtisku primerno izpolnjene potrdi šol-sko vodstvo in postajni načelnik v bivališču.

4. Izkaznica velja za dobo šolskega leta, ter jo je pokazati vedno z vozovnico vred železniškim uslužbencem.

5. Vsaka zloraba izkaznic brez prikrajšanja kazenskih in civilnopravnih zahtevkov železnice napram lastniku, ima za posledico, da se ista od-vzame lastniku za dobo dotičnega šolskega leta.

6. Nadalje izdaja ravnateljstvo učencem na podlagi potrjenih izkaznic mesečne vozovnice za dobo koledarskega meseca, in sicer je plačati za iste za razdalje do 10 km polovično tarifo voz-nino za 40 voženj, za razdalje od 11 do 20 km tarifo polovično vozno za 35 voženj in za na-daljnje razdalje tarifo polovično vozno za 30 voženj.

Mesečne vozovnice je naročiti najmanj 4 dni pred rokom, s katerim se jo hoče uporabljati, bo-disi neposredno pri podpisnem ravnateljstvu, ali potom postaje, ki se nahaja na dotični prog, za katero se vozovnice naroče.

Z naročilom vpslati je sliko na kartonu 6:5 10:5 cm velikosti ter cenil odgovarjajoč znesek.

Od ravnateljstva drž. železnice.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Fran Marolt.

Last in založba »Zaveze jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učitelj-skega konvikta« v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. avgusta 1919 K 231.943-70.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/2. do 1/2. ure popoldne.

Naši himni:

1. Lepa naša domovina.
2. Bože pravde.

Dvoglasno s spremljevanjem har-monija za šolsko mladino priredil Fran Marolt. Cena 1 krona. Naro-čila sprejema le Učiteljska tiskarna.

Št. 494/0

Razpis službe.

Na štirirazredni mešani ljudski šoli pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji se razpisuje nadučiteljska služba. Prosilci, ki morajo biti rim. kat. veroizpovedi, naj vlagajo redno opremljene prošnje na krajni šolski svet Sv. Lenart pri Veliki Nedelji

do 31. oktobra t. l.

Okrajni šolski svet ormoški.

Ptuj, dne 2. sept. 1919.

Predsednik: Pirkmaier I. r.

Vsakovrstne šolske zvezke

lastnega izdelka

priporoča

Učiteljska tiskarna, Ljubljana,

Frančiškanska ulica 6.

Trgovina Ivan Bonač Ljubljana

priporoča slav. učiteljstvu
in šolskim vodstvom svojo
bogato zalogo pisarniških
in šolskih potrebščin. —

Izšel je predelani natisk knjige:

Wider: „Moje prvo berilo“

v Učiteljski tiskarni
v Ljubljani.